

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2016/2017

Destinace (země, město): Polsko, Katowice

Jméno, příjmení: Mgr. Karolina Dohnalová

Místo působení: Instytut Filologii Słowiańskiej, Uniwersytet Śląski

Lektorát v Katovicích působí při Institutu slovanské filologie na Slezské univerzitě. Bohemistiku zde lze studovat na bakalářském i magisterském stupni, případně je nabízena jako volitelný předmět studentům ostatních filologií. V právě uplynulém roce probíhala výuka ve třech ročnících bakalářského studia, ale společně s vedením institutu doufám, že někteří studenti třetího ročníku se rozhodnou i pro pokračování na magisterském studiu. Konkrétní počty studentů ke konci letního semestru byly následující:

I. ročník - 17 studentů

II. ročník – 15 studentů

III. ročník – 12 studentů

Pásmo českého jazyka (volitelný předmět pro anglisty a germanisty) – 6 studentů

Přestože studium bohemistiky se na Slezské univerzitě těší velkému zájmu, vyučujících bohemistů je poměrně málo. Lektor má téměř výhradně na starosti takzvanou praktickou výuku jazyka, která dohromady činí cca 17 hodin týdně. Ve všech ročnících vyučuje následující předměty (liší se pouze hodinová dotace): konverzace, poslech a čtení, gramatika, fonetika a pravopis, psaní a ve třetím ročníku také písemný a ústní překlad.

Dá se říci, že ve výuce praktického jazyka má lektor hlavní slovo, což mu dává poměrně velkou svobodu v plánování výuky, ale také na něm leží velká zodpovědnost. To se projevuje už ve výběru učebnic, se kterými se bude v jednotlivých ročnících pracovat. Existuje totiž centrální syllabus pro všechny jazyky, jenž popisuje témata pro všechny semestry, ale tato témata ne vždy kopírují pořadí v učebnicích. Nakonec jsme v prvním ročníku začínali s učebnicí Čeština expres od Lídy Holé, ve druhém ročníku jsme pracovali

s učebnicí Česky krok za krokem 2 od Lídy Holé a Pavly Bořilové, kterou jsem někdy ještě kombinovala s Češtinou pro cizince B1 kolektivu Šnidaufová, Kopicová, Boccou Kestřánková, a konečně ve třetím ročníku taktéž s Češtinou pro cizince úrovně B2 kolektivu Boccou Kestřánková, Hlínová, Pečený, Štěpánková. Snažila jsem se používat různé učebnice a materiály určené primárně pro cizince a propojovat je i s autentickými texty a nahrávkami, takže jsme během roku často pracovali s českým tiskem, články z internetu, reklamními letáky a také audiovizuálními materiály.

Lektor má na starost přípravu zkoušek, u kterých potom zkouší ještě s jednou osobou z polského sboru, takže záleží na domluvě a vzájemné ochotě, jak si práci rozdělí. Zkouškové období trvá přibližně dva týdny a zkouška z praktické výuky by se měla přednostně odehrát již v prvním týdnu, což znamená velký tlak jak na studenty, tak na vyučující, protože pokud nechtějí zkoušku roztahovat do dvou dnů, je třeba opravit všechny testy na místě.

Budova institutu v Sosnovci byla postavena v roce 2012, takže je velmi moderní a komfortní. Lekce probíhají v různých učebnách, z nichž některé jsou vybaveny technikou (reproduktory, PC, projektor) a do některých si musí lektor techniku, vypůjčenou na sekretariátě, sám donést a zapojit. Velkým překvapením a návratem do minulosti pro mě ovšem byly křídové tabule ve všech učebnách, což je ale zdá se v Polsku běžné. Lektor má k dispozici také kabinet, který sdílí s dalšími vyučujícími, v mém případě téměř výhradně se slovakisty. Kapitola sama pro sebe je tisk a kopírování. Kopírovací kartičku jsem získala poměrně brzy, nicméně je stále třeba myslet na to, že potřebuju vlastní papír (na každý semestr lektori obdrží jeden balík) a také najít volnou a funkční kopírku. Tiskárnu v našem kabinetě se za celý rok nepodařilo zprovoznit, takže jsem poněkud rezignovala, materiály si tiskla v místním copycentru z vlastních prostředků a následně kopírovala. Tahle logistika činí někdy přípravu na hodiny poněkud zdlouhavou.

Aktivity nad rámec výuky jsou výhradně v režii lektora či jeho polských kolegů. Největší oficiální akce, která se u nás odehrála 18. ledna 2017, byla vernisáž výstavy „Karol IV: cesarz i król czeski“, na jejíž přípravě jsme spolupracovali s Českým centrem a Ambasadou České republiky ve Varšavě. V průběhu vernisáže s příspěvkem vystoupili polští a čeští odborníci a nakonec mohli účastníci zhlédnout film Noc na Karlštejně s polskými titulky.

Dále mohli studenti v průběhu roku vyslechnout české přednášky na různá témata, ale o to se starali hlavně mí polští kolegové.

Lektori se také účastní akcí na propagaci institutu. Opět je to na dobrovolné bázi a zrovna bohemistika zatím nedostatkem zájemců naštěstí netrpí, ale mezi lektory panuje velká kolegiálnost a každý se tedy snaží něčím přispět. Velkou každoroční událostí je Slovanský den neboli SlavDan, při němž studenti propagují své jazyky u stánků, kde si zájemci mohou vyluštit kvíz, ochutnat tradiční jídlo nebo se něco dozvědět. Institut na tuto akci zve mimo jiné i studenty gymnázií, pro které jsou navíc připraveny ukázkové lekce jazyků. Proběhl také Den otevřených dveří, na který jsme se slovenskou kolegyní připravili česko-slovenský

geocaching, a propagační akce v místní univerzitní knihovně. V průběhu druhého semestru jsme rovněž navštívili dvě střední školy, kde proběhla krátká prezentace o České republice a studiu češtiny. Míru své angažovanosti volí lektor sám a za sebe musím především vyzdvihnout ochotu studentů, kteří mi v tom hodně pomáhali, přestože z toho kromě dobrého pocitu nic neměli.

Z méně formálních akcí musím zmínit První česko-slovenský retroples, který jsme se slovenskou kolegyní uspořádaly 23. února 2017. Naším cílem bylo seznámit studenty s hudební tvorbou, s typickými plesovými aktivitami a v přátelském duchu zahájit nový semestr. Myslím, že to se podařilo a všichni se těšíme na druhou edici. Na konci druhého semestru jsme rovněž ve spolupráci rozjely filmový klub, kde plánujeme střídavě promítat české a slovenské filmy doplněné krátkým teoretickým úvodem a závěrečnou diskuzí. Zatím proběhly dvě projekce (Fair play a Tigre v meste), ale v následujícím roce se nám snad podaří promítat minimálně jednou v měsíci.

Podmínky pro lektora jsou na Slezské univerzitě adekvátní. O pracovních podmínkách jsem se již zmiňovala, co se týče bydlení, lektor má bezplatně zajištěno ubytování v takzvaném Domě asistenta, což je budova na způsob koleje, kde má každý host či zahraniční vyučující Slezské univerzity k dispozici pokoj vybavený vlastním sociálním zařízením a malou kuchyňkou. Vybavení je sice poněkud „retro“, ale čisté a funkční, a celý objekt se navíc nachází ve velmi atraktivní části města. Do centra se dá pěšky dojít za 15 minut, na autobus do Sosnovce taktéž za 15, ale do zeleně se dostanete už za 5 minut.

Jako velké plus pro lektora musím též zmínit možnost se zdarma účastnit dvakrát týdně kurzu polštiny na katedře polonistiky. Tyto lekce mají velmi dobrou úroveň, takže je možné z nich čerpat i inspiraci pro vlastní výuku.

1. 8. 2017

Mgr. Karolina Dohnalová